C/2024/6826

29.11.2024.

PADOMES IETEIKUMS

(2024. gada 21. oktobris)

par Nīderlandes ekonomikas, budžeta, nodarbinātības un strukturālo politiku

(C/2024/6826)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm mehānisms palīdz panākt ekonomikas un sociālo atveseļošanu un īstenot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(2) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdzēs iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Nīderlande savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(3) Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", lai nodrošinātu informācijas bāzi lēmumiem par politiku un radītu pamatnosacījumus izaugsmes palielināšanai. Paziņojumā kā viens no deviņiem savstarpēji pastiprinošiem faktoriem bija minēta konkurētspēja. Citi faktori bija piekļuve privātajam kapitālam, pētniecība un inovācija, izglītība un prasmes, kā arī funkcionējošs vienotais tirgus, kas ir ārkārtīgi svarīgas politikas prioritātes attiecībā uz reformām un investīcijām, lai risinātu pašreizējās produktivitātes problēmas, kā arī vairotu Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspēju. Komisija 2024. gada 14. februārī nāca klajā ar paziņojumu "2024. gada ziņojums par vienoto tirgu un konkurētspēju". Minētajā paziņojumā detalizēti aprakstīts, kādas ir Eiropas vienotā tirgus priekšrocības un izaicinājumi, un tajā ir analizētas gada norises saskaņā ar deviņiem identificētajiem konkurētspējas faktoriem.

(4) Komisija 2023. gada 21. novembrī pieņēma 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2024. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2024. gada 22. martā apstiprināja 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kas attiecas uz konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2023. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2024. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā norādīja Nīderlandi kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija arī pieņēma atzinumu par Nīderlandes 2024. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2024. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Padome pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([5]) ("2024. gada ieteikums par eurozonu") 2024. gada 12. aprīlī un Vienoto nodarbinātības ziņojumu 2024. gada 11. martā.

(5) Savienības jaunais ekonomikas pārvaldības satvars stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Šis satvars ietver jauno Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību, grozīto Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97 ([6]) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES ([7]) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām. Jaunā ekonomikas pārvaldības satvara mērķis ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Jaunais ekonomikas pārvaldības satvars arī veicina valstu līdzatbildību un vairāk orientējas uz vidēju termiņu apvienojumā ar efektīvāku un konsekventāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai savs valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns. Valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajā plānā ir iekļautas dalībvalsts fiskālās, reformu un investīciju saistības, plānošanas periodam aptverot četrus vai piecus gadus atkarībā no tā, cik ilgs ir valsts likumdevēja parastais sasaukuma laiks. Neto izdevumu ([8]) virzībai valstu vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos ir jāatbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām, piemēram, par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1263 izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt līdz trim gadiem. Lai palīdzētu sagatavot minētos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānus, Komisija 2024. gada 21. jūnijā publicēja norādījumus par informāciju, kas dalībvalstīm jāsniedz savos valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālos plānos un gada progresa ziņojumos. Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 5. un 36. pantu Komisija dalībvalstīm attiecīgā gadījumā nosūtīja atsauces trajektorijas un tehnisko informāciju. Dalībvalstīm savi valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālie plāni ir jāiesniedz līdz 2024. gada 20. septembrim, izņemot, ja dalībvalsts un Komisija vienojas šo termiņu pagarināt par saprātīgu laikposmu. Saskaņā ar valsts tiesisko

([5]) Padomes Ieteikums (2024. gada 12. aprīlis) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2024/2807, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Padomes Direktīva 2011/85/ES (2011. gada 8. novembris) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L 306, 23.11.2011., 41. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

regulējumu dalībvalstis var apspriest savus vidēja termiņa plānu projektus ar savu valsts parlamentu, lūgt neatkarīgām fiskālajām iestādēm sniegt atzinumu, kā arī apspriesties ar sociālajiem partneriem un citām valsts ieinteresētajām personām.

(6) 2024. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020., 2022. un 2023. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas ir pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(7) Nīderlande savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2022. gada 7. jūlijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2022. gada 4. oktobrī pieņēma Īstenošanas lēmumu par Nīderlandes atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([9]) un 2023. gada 24. oktobrī grozīja šo lēmumu, ievērojot Regulas (ES) 2021/241 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([10]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Nīderlande ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(8) Nīderlande 2024. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2024. gada valsts reformu programmu un 2024. gada 30. aprīlī – 2024. gada stabilitātes programmu, ievērojot Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 ([11]) 4. panta 1. punktu. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2024. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Nīderlandes pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(9) 2024. gada 19. jūnijā Komisija publicēja 2024. gada ziņojumu par Nīderlandi. Tajā tika izvērtēts, kā Nīderlande īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, un kā Nīderlande īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Nīderlandes progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Nīderlandi. Komisijas dienesti minētās regulas piemērošanas nolūkiem sagatavoja novērtējumu par Nīderlandes makroekonomisko neaizsargātību, un tā galvenie konstatējumi tika publicēti 2024. gada martā. Komisija 2024. gada 19. jūnijā secināja, ka Nīderlandē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, Nīderlande saskaras ar neaizsargātību, kas saistīta ar lielu privātā sektora parādu saistībā ar mājokļu pārāk augsto novērtējumu tirgū, kam ir pārrobežu nozīme un kas, neraugoties uz dažiem uzlabojumiem, joprojām ir aktuāli. Neaizsargātību saistībā ar lielo tekošā konta pārpalikumu ir mazinājis salīdzinoši spēcīgais iekšzemes pieprasījuma pieaugums. Būtisks tekošā konta pārpalikums, pateicoties ievērojamam preču un pakalpojumu tirdzniecības pārpalikumam, ir bijis liels un paredzams, ka tāds arī būs turpmāk, kas atspoguļo iekšzemes uzkrājumu pārpalikumu salīdzinājumā ar investīcijām tautsaimniecībā kopumā. Tomēr pēdējos gados iekšzemes pieprasījums ir pieaudzis straujāk nekā eurozonā, kas liecina, ka tekošā konta pārpalikuma ietekme uz pārējo zonu kļūst mazāk satraucoša. Ievērojamā starptautisko uzņēmumu klātbūtne Nīderlandē, nesadalītās uzņēmumu peļņas statistiskā ietekme un pensiju fondu loma, kuri veido lielus uzkrājumus, kas tiek investēti ārvalstīs, ir iezīmes, kas veicina lielo starpību starp uzkrājumiem un investīcijām. Privātā sektora parāds 2023. gadā turpināja ievērojami samazināties, un var sagaidīt turpmāku samazinājumu, taču parāds joprojām ir augsts. Augstais parāda līmenis apvienojumā ar lieliem nelikvīdo aktīvu turējumiem, galvenokārt mājokļu un

([9]) ST 12275/22 INIT un ST 12275/22 ADD 1.

([10]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 24. oktobris), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2022. gada 4. oktobris) par Nīderlandes atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 13613/23; ST 13613/23 ADD 1).

([11]) Padomes Regula (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu (OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

pensiju uzkrājumiem, padara mājsaimniecības neaizsargātas pret mainīgiem ekonomiskajiem apstākļiem, jo īpaši ņemot vērā mājokļu pārāk augsto novērtējumu tirgū. Mājokļu cenas lielākajā daļā pagājušā gada bija nedaudz koriģētas, ņemot vērā stingrākus finansēšanas nosacījumus, taču tās joprojām ir pārāk augstu novērtētas, pat ja tās ir mazākas nekā iepriekš. Ir veikti daži pasākumi, lai novērstu konstatētās neaizsargātības, taču ir vajadzīgi turpmāki centieni. Varētu izmantot vairākas iespējas, lai efektīvāk risinātu mājokļu trūkumu, palielinot investīcijas mājokļos un likvidējot šķēršļus jaunu mājokļu būvniecībai, vienlaikus turpinot risināt jautājumu par nodokļu atvieglojumiem ar parādu finansētām mājokļu īpašumtiesībām. Maz ticams, ka nesenās reformas privātajā īres tirgū veicinās mājokļu pieejamību.

(11) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Nīderlandes vispārējās valdības budžeta deficīts no 0,1 % no IKP 2022. gadā samazinājās līdz 0,3 % 2023. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 50,1 % no IKP 2022. gada beigās palielinājās līdz 46,5 % 2023. gada beigās.

(12) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica ([12]) Nīderlandei rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai ([13]), ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Nīderlandei tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Nīderlandei tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālās politikas nostāja ([14]) 2023. gadā bija bremzējoša: 0,8 % apmērā no IKP, šajā kontekstā ņemot vērā augstu inflāciju. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā bija bremzējoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,9 % no IKP. Tas ietver to mērķorientēto ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksu palielinājumu (par 0,4 % no IKP), kuri bija vērsti uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu. 2023. gada valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilda Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Valsts finansētās investīcijas 2023. gadā bija 3,1 % no IKP – salīdzinājumā ar 2022. gadu ir vērojams sarukums par 0,1 procentpunktu ([15]). Nīderlande finansēja publiskās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un enerģētiskās drošības jomā, piemēram, pārslogotā elektrotīkla paplašināšana, energoefektivitātes uzlabošana sabiedriskajās ēkās un piekļuves paplašināšana ātrdarbīgam internetam lauku apvidos. Nīderlande 2024. gada 24. maijā iesniedza pirmo maksājuma pieprasījumu mehānisma ietvaros, kuru Komisija pašlaik izvērtē.

(13) 2024. gada stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā pieaugs par 1,1 % un 2025. gadā – par 1,6 %. Gaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pašreizējās politikas apstākļos palielināsies līdz 2,0 % no IKP 2024. gadā un līdz 2,1 % no IKP 2025. gadā, turklāt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās būs palielinājusies līdz 46,8 % un 2025. gada beigās – līdz 48,1 %. Prognozēts, ka pēc 2025. gada vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies līdz 3,3 % no IKP 2026. gadā, 2,6 % no IKP 2027. gadā un 3,2 % no IKP 2028. gadā. Līdz ar to netiek plānots, ka vispārējās valdības bilance visā programmas aptvertajā laikā saglabāsies zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Toties paredzams, ka pēc 2025. gada vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2028. gadā pakāpeniski palielināsies līdz 52,0 %.

(14) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 0,8 % un 2025. gadā par 1,5 %, un inflācija, ko mēra, izmantojot saskaņoto patēriņa cenu indeksu (SPCI), 2024. gadā plānota 2,5 % apmērā un 2025. gadā 2,0 % apmērā.

(15) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 2,0 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās sasniegs 47,1 %. Deficīta pieaugums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo ieņēmumu samazinājumu, ko izraisīja ārkārtīgi liela dividenžu sadale 2023. gadā, paredzot dividenžu ienākuma nodokļa pieaugumu 2024. gadā, lielākus izdevumus sociālajiem pabalstiem, lai atjaunotu mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem pirktspēju, lielāku atbalstu Ukrainai, kā arī publiskās investīcijas,

([12]) Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Nīderlandes ekonomikas politiku un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 154. lpp.).

([13]) Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, Nīderlandē 2023. gadā nominālā izteiksmē ir bijis 9,7 %, ņemot vērā desmit gadu vidējo reālo potenciālo izaugsmes tempu un 2023. gada IKP deflatoru.

([14]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no Savienības budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus (un neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([15]) Citi valsts finansētie kapitālizdevumi palielinājās par 0,2 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2022. gadu.

izmantojot valdības klimata, infrastruktūras un aizsardzības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja 2024. gadā būs ekspansīva – tā palielināsies par 0,4 % no IKP.

(16) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,1 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,1 % no IKP 2023. gadā). No mehānisma dotācijām finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Nīderlandes vispārējās valdības bilanci vai parādu.

(17) Padome 2023. gada 14. jūlijā ieteica ([16]) Nīderlandei nodrošināt, ka 2024. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu ([17]) nominālo pieaugumu līdz ne vairāk kā 3,5 %. Dalībvalstis tika aicinātas sava 2023. gada budžeta izpildes gaitā un 2024. gada budžeta plāna projektu sagatavošanas gaitā ņemt vērā, ka Komisija, pamatojoties uz 2023. gada budžeta izpildes rezultātu datiem, ierosinās Padomei sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi Nīderlandes neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 6,6 % – tātad šis rādītājs pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Šis izdevumu pārsniegums salīdzinājumā ar valsts finansēto neto primāro izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu 2024. gadā atbilst 1,3 % no IKP. Tomēr neto izdevumi 2023. gadā bija mazāki, nekā ieteikuma brīdī tika prognozēts (par 1,3 % no IKP). Tāpēc, tā kā ieteikums attiecībā uz 2024. gadu bija formulēts kā pieauguma temps, atbilstības novērtējumā ir jāņem vērā arī 2023. gada bāzes efekts. Ja neto izdevumi 2023. gadā būtu bijuši tādi, kādi tie tika prognozēti ieteikuma pieņemšanas laikā, attiecīgais neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā būtu bijis par mazāk nekā 0,1 % no IKP augstāks nekā ieteiktais pieauguma temps. Tādēļ vērtējums ir tāds, ka pastāv risks, ka neto valsts finansētie primārie izdevumi Padomes ieteikumam neatbilst pilnībā.

(18) Turklāt Padome ieteica Nīderlandei 2023. un 2024. gadā pēc iespējas drīz izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus un attiecīgos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Padome arī ieteica, ka tad, ja enerģijas cenas atkal pieaugtu un tāpēc būtu nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai būtu jāturpina esošie pasākumi, Nīderlandei ir jānodrošina, ka šādi atbalsta pasākumi ir vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un saglabā stimulus taupīt enerģiju. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumu aplēstās neto budžeta izmaksas ([18]) ir 1,0 % no IKP 2023. gadā, savukārt 2024. gadā tiek prognozētas 0,1 % līmenī un 2025. gadā – 0,0 % līmenī. Jo īpaši tiek pieņemts, ka samazinātie akcīzes nodokļi dīzeļdegvielai un benzīnam paliks spēkā 2024. gadā. Ja attiecīgie ietaupījumi atbilstoši Padomes ieteikumam tiktu izmantoti valdības budžeta deficīta mazināšanai, minētās prognozes 2024. gadā nozīmētu fiskālo korekciju 0,9 % apmērā no IKP, savukārt neto valsts finansēto primāro izdevumu ([19]) ekspansīvā ietekme uz 2024. gada fiskālo nostāju būtu 0,5 % apmērā no IKP. Ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi ir izbeigti 2023. un 2024. gadā. Tas atbilst Padomes ieteikumam. Tomēr netiek prognozēts, ka attiecīgie ietaupījumi tiks pilnībā izmantoti valdības budžeta deficīta samazināšanai. Pastāv risks, ka tas neatbildīs Padomes ieteikumam.

(19) Padome turklāt Nīderlandei ieteica arī saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un citu Savienības fondu efektīvu apguvi, jo īpaši nolūkā veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi valsts finansētās publiskās investīcijas 2024. gadā saglabāsies stabilas – 3,1 % no IKP (2023. gadā tās bija 3,1 % no IKP). Tas atbilst Padomes ieteikumam. Savukārt sagaidāms, ka publiskie izdevumi, kas tiek finansēti no ieņēmumiem no Savienības fondiem, tai skaitā no mehānisma dotācijām, 2024. gadā saglabāsies stabili, proti, 0,2 % apmērā no IKP.

([16]) Padomes Ieteikums (2023. gada 14. jūlijs) par Nīderlandes 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2023. gada stabilitātes programmu (OV C 312, 1.9.2023., 176. lpp.).

([17]) Neto primārie izdevumi tiek definēti kā valsts finansētie izdevumi, no kuriem atņemti i) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, ii) procentu izdevumi, iii) cikliskā bezdarba izdevumi un iv) vienreizējie un citi pagaidu pasākumi.

([18]) Tās atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

([19]) Šī ietekme tiek noteikta kā vispārējās valdības primāro izdevumu izmaiņas, atskaitot i) diskrecionāro ieņēmumu pasākumu izmaiņu ietekmi uz budžetu, ii) vienreizējos izdevumus, iii) cikliskā bezdarba izdevumus un iv) no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret nominālā IKP potenciālā pieauguma vidēja termiņa (desmit gadu) vidējo rādītāju, izsakot kā attiecību pret nominālo IKP.

(20) Pamatojoties uz prognozes sagatavošanas termiņā zināmajiem politikas pasākumiem un pieņēmumu, ka politika nemainīsies, Komisija savā 2024. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 2,1 % no IKP. Deficīta pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo valdības plānoto publisko investīciju turpmāku pieaugumu. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 48,4 %.

(21) Ienākumi no galvenās dzīvesvietas īpašumiem, pensiju kapitāla un investīcijām, kas tiek turētas šauram lokam piederošos uzņēmumos, tiek aplikti ar nodokli pēc labvēlīgām likmēm salīdzinājumā ar ienākumiem no investīcijām akcijās un obligācijās. Turklāt nodoklis par ienākumiem no investīcijām akcijās un obligācijās tiek aprēķināts, pamatojoties uz pieņemto, nevis faktisko peļņu. Preferenciāls nodokļu režīms mājokļu īpašumiem – hipotekāro procentu atskaitījumu veidā apvienojumā ar zemu nosacīto īres nodokli – palielina pieprasījumu mājokļu tirgū, tādējādi palielinot cenas. Turklāt pensiju uzkrājumiem tiek piemērots nodokļu atvieglojums līdz salīdzinoši augstam ienākumu līmenim. Tā rezultātā mājsaimniecību bagātība Nīderlandē ir ļoti koncentrēta nelikvīdos bagātības veidos, piemēram, mājokļos vai pensijās. Tas pakļauj mājsaimniecības lielākam ekonomiskam riskam ekonomikas satricinājumu laikā un daudzos gadījumos var neradīt optimālu patēriņa modeli to dzīves laikā. Nevienlīdzīgais nodokļu režīms aktīvu veidos un starp tiem rada arī nodokļu arbitrāžu un var izjaukt efektīvu kapitāla sadali. Tādējādi šī nevienlīdzīgā attieksme ir būtiska makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanai.

(22) Papildus 21. apsvērumā minētajiem nodokļu atvieglojumiem mājokļu pārāk augstu novērtējumu tirgū izraisīja arī jaunu mājokļu piedāvājuma trūkums. Ja tiktu novērsti šķēršļi, kas pašlaik kavē investīcijas, arī investīcijas dzīvojamo ēku celtniecībā, valdība varētu efektīvi īstenot plānus palielināt mājokļu piedāvājumu un veicināt ārējo līdzsvarošanu. Tādējādi šādu šķēršļu novēršana ir būtiska makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanai. Tajā pašā laikā privātais īres tirgus ir salīdzinoši mazs, tāpēc ir maz pieejamu un cenas ziņā pieņemamu alternatīvu mājokļa īpašumtiesību. Cenas ziņā pieejamu īres mājokļu trūkums apdraud arī darbaspēka mobilitāti un sociālo kohēziju.

(23) Nīderlandē ir labi attīstīta ilgtermiņa aprūpes sistēma. Lai gan izdevumi par ilgtermiņa aprūpi Nīderlandē jau ir lielākie Savienībā, paredzams, ka izmaksas ievērojami palielināsies. Kopējie ilgtermiņa aprūpes izdevumi Nīderlandē 2022. gadā bija 3,8 % no IKP, kas ir krietni lielākā vērtība Savienībā. 2024. gada ziņojumā par novecošanu paredzēts, ka šis skaitlis līdz 2040. gadam palielināsies par 1,0 procentpunktu un līdz 2070. gadam — par 1,9 procentpunktiem. Turklāt vienības izmaksas par aprūpes sniegšanu ilgstošas sociālās aprūpes iestādē Nīderlandē ir vienas no augstākajām Savienībā, pat ja tās mēra kā daļu no IKP uz vienu iedzīvotāju. Tas liecina, ka ir iespējams uzlabot ilgtermiņa aprūpes fiskālo ilgtspēju, samazinot sistēmas neefektivitāti, neapdraudot tās augsto kvalitāti un tvērumu. Šādas neefektivitātes piemērs ir tas, ka pašvaldībām, kas Nīderlandē sniedz aprūpi mājās un sociālo aprūpi, ir stimuli nodot atbildību par pacientiem aprūpes iestādēm, nevis turpināt pēc iespējas ilgāk sniegt aprūpi mājās un kopienā. Turklāt ilgtermiņa aprūpes sistēmas neefektivitāti varētu novērst, piemēram, izmantojot digitālākus un inovatīvākus risinājumus vai ieguldot profilaksē, lai aizkavētu ilgtermiņa aprūpes vajadzību rašanos un atkarību no atbalsta ikdienas dzīvē.

(24) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka minētās reformas un investīcijas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Šajā īsajā termiņā ir svarīgi nekavējoties turpināt efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās uzlabotu Nīderlandes ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Lai izpildītu atveseļošanas un noturības plānā noteiktās saistības līdz 2026. gada augustam, Nīderlandei ir svarīgi būtiski paātrināt reformu īstenošanu, jo īpaši nodrošināt to reformu efektīvu īstenošanu, kuras ir saistītas ar konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(25) Gatavojot kohēzijas politikas programmu vidusposma pārskatu, Nīderlandei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([20]) 18. pantu līdz 2025. gada martam jāpārskata katra programma, ko atbalsta no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+), Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), cita starpā ņemot vērā 2024. gada konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus, kā arī nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Uz minētā pārskata pamata notiek katrā programmā iekļautā Savienības finansējuma galīgā piešķiršana. Lai gan Nīderlandei ir progress kohēzijas politikas programmas un Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā, problēmjautājumi ir saglabājušies. Lai gan IKP uz vienu iedzīvotāju reģionālās atšķirības ir saglabājušās stabilas un visi reģioni konkurētspējas ziņā ir krietni virs Savienības vidējā rādītāja, pāreja uz oglekļneitrālu ekonomiku atšķirīgi ietekmē reģionus, kuros atrodas emisiju ziņā intensīvas rūpniecības kopas. Ir svarīgi paātrināt kohēzijas politikas īstenošanu, un programmās saskaņotās prioritātes joprojām ir aktuālas. Joprojām īpaši svarīgi ir mērķi atbalstīt inovāciju saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī atbalstīt zaļo ekonomiku reģionos ar rūpniecības kopām, kuras klimatiskā pārkārtošanās skar visvairāk. Joprojām ir svarīgi atbalstīt sabiedrības pārkārtošanos trūcīgās pilsētu teritorijās lielās pilsētās. Joprojām ir jārīkojas, lai samazinātu sociālo un darba tirgus nevienlīdzību, ieguldot vienlīdzīgās (nodarbinātības) iespējās un apkarojot diskrimināciju. Veicot kohēzijas politikas programmu vidusposma pārskatīšanu, būtu jāveicina potenciāls testēt un izmēģināt risinājumus, kas palīdzētu samazināt elektrotīkla pārslodzi, jo tas veicinās Nīderlandes zaļo pārkārtošanos. Nīderlande varētu izmantot Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas iniciatīvu, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/795 ([21]), lai atbalstītu industriālo pārveidi un veicinātu investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā, tostarp prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā.

(26) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā un citos Savienības fondos, Nīderlande saskaras ar vairākām citām problēmām, kas saistītas ar darba tirgus segmentāciju, darbaspēka un prasmju trūkumu, pamatizglītību, atkarību no fosilajām degvielām un pārmērīgām slāpekļa nogulsnēm.

(27) Elastīgas nodarbinātības (gan darba ņēmēji ar pagaidu darba līgumiem, gan pašnodarbinātie) īpatsvars Nīderlandes darba tirgū joprojām ir augsts. Tas norāda uz pastāvīgu darba tirgus segmentācijas risku, kam ir īpaši kropļojoša ietekme uz darba tirgus perifērijā esošajiem cilvēkiem. Tas var palielināt iespēju nevienlīdzību un negatīvi ietekmēt ražīgumu. Zināma elastība darba tirgū var palīdzēt uzlabot ekonomikas pielāgošanās spēju un arī labāk atbilst individuālajām vēlmēm. Tomēr pārmērīga elastīgo nodarbinātības veidu izmantošana var negatīvi ietekmēt darba ņēmējus un ekonomiku kopumā. Piemēram, tiem, kuriem ir elastīgs darba režīms, ir problemātiski piedalīties apmācībā un mūžizglītībā, un tas savukārt samazina ieguldījumus prasmēs un saasina produktivitātes mazināšanos. Sadarbībā ar sociālajiem partneriem Nīderlandes valdība ir paziņojusi par pasākumiem, kuru mērķis ir novērst atšķirības starp pastāvīgo un elastīgo darba režīmu. Minētie pasākumi ietver nulles stundu līgumu atcelšanu, aizstājot pašreizējos tā dēvētos "pēc pieprasījuma" līgumus ar jauna veida līgumiem, kas darba ņēmējiem sniegtu lielāku ienākumu stabilitāti un pagaidu darba aģentūras darbiniekiem – labāku darbavietas drošību. Būs svarīgi minētos plānus pieņemt un īstenot strauji un efektīvi izpildīt, lai nodrošinātu, ka konkrēta darba līguma veida izvēli nosaka ar darbu saistītas vajadzības vai darba ņēmēju vēlmes, vienlaikus uzlabojot nodarbinātību elastīgā darba režīmā un elastīgā darba režīmā nodarbināto cilvēku sociālo stāvokli un samazinot darba tirgus segmentāciju.

(28) Darbaspēka un prasmju trūkums Nīderlandes darba tirgū bija vērojams jau pirms Covid-19 krīzes, bet kopš tā laika tas ir kļuvis izplatītāks. Tādas nozares kā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT), veselības aprūpe un izglītība un tehnisko profesiju nozares, un darbvietas, kas saistītas ar zaļo pārkārtošanos, saskaras ar strukturālu trūkumu, kas, paredzams, saglabāsies daļēji demogrāfisko pārmaiņu dēļ. Neraugoties uz augsto vispārējo līdzdalību, Nīderlandē joprojām ir neapgūta potenciālo strādnieku, piemēram, migrantu izcelsmes personu un personu, kas strādā nepilna laika darbu, rezerve. Šāda darbaspēka daļas nepietiekama izmantošana apvienojumā ar prasmju trūkumu apdraud Nīderlandes konkurētspēju un var kavēt investīcijas, tostarp jaunu mājokļu būvniecībā, un tas padara to būtisku Nīderlandes makroekonomikas nelīdzsvarotībai. Lai risinātu minētās problēmas, ir vajadzīga

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/795 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (STEP) un groza Direktīvu 2003/87/EK un Regulas (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 un (ES) 2021/241 (OV L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

visaptveroša pieeja, vienlaikus ņemot vērā arī nozaru specifiskās vajadzības un šķēršļus. Lai palielinātu darbaspēka piedāvājumu, cilvēkus varētu stimulēt strādāt vairāk stundu, tostarp ar politikas pasākumiem, kas veicina darba kvalitāti un darba un privātās dzīves līdzsvaru. Turklāt prasmju pilnveides vai pārkvalifikācijas iespēju stiprināšana, īstenojot mērķtiecīgus un pielāgotus pasākumus, kas jo īpaši paredzēti darba tirgus perifērijā esošajiem un neaktīvajiem cilvēkiem, varētu palīdzēt mazināt darbaspēka un prasmju trūkumu un uzlabot sociālos rezultātus. Ņemot vērā pašreizējo darba ņēmēju trūkumu dažādās nozarēs un darba ražīguma stagnāciju, politikas pasākumi pieprasījuma pusē varētu būt vērsti uz to, lai veicinātu nozares ar augstu pievienoto vērtību, kā arī nozares, kas saistītas ar sabiedrības problēmām, piemēram, izglītību un veselības aprūpi, veicinot starpnozaru mobilitāti un palielinot ražīgumu veicinošas un pētniecības un izstrādes investīcijas.

(29) Neraugoties uz to, ka 15 gadus vecu skolēnu ar vislabākajām sekmēm īpatsvars joprojām ir salīdzinoši augsts, lai gan tas samazinās, Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) 2022. gada rezultāti liecina, ka strauji palielinās to skolēnu skaits, kuriem ir vājas sekmes matemātikā, dabaszinātnēs un lasīšanā. Samazinājums būtiski atšķiras starp dažādiem vidējās izglītības virzieniem, un vislielākais testa punktu skaita samazinājums ir vērojams to skolēnu vidū, kuri apgūst visīsāko izglītības virzienu – dažādos pirmsprofesionālās vidējās izglītības veidus. Turklāt skolēniem ar migrantu izcelsmi (valstī dzimuši skolēni ar vecākiem, kas dzimuši ārvalstīs, un ārvalstīs dzimuši skolēni) matemātikā un dabaszinātnēs gandrīz divreiz biežāk ir vājas sekmes nekā skolēniem bez migrantu izcelsmes, savukārt atšķirība lasīšanā ir nedaudz mazāka. Pamatprasmju pasliktināšanās ir viena no lielākajām Savienībā un apdraud izglītības un darba tirgus rezultātus, kā arī ilgtermiņa produktivitāti un konkurētspēju. Pieaugošais skolotāju trūkums var saasināt problēmas, kas saistītas ar prasmju attīstību un vienlīdzību un izglītības kvalitāti. Tāpēc Nīderlande varētu izvērtēt esošos pasākumus, kas vērsti uz pamatprasmēm, un vajadzības gadījumā tos pārskatīt, lai palielinātu to ietekmi, jo īpaši skolās, kurās ir nelabvēlīgā situācijā esoši skolēni. Turklāt Nīderlande varētu veikt pasākumus, lai palielinātu savu vidusskolu caurlaidību un paplašinātu stimulus piesaistīt vairāk skolotāju skolām ar nelabvēlīgā situācijā esošiem skolēniem.

(30) Tā kā elektrotīkla pārslodze pakāpeniski pieaug, tīkla operatori bieži vien ir spiesti noraidīt jaunu elektroenerģijas ražotāju un patērētāju pieprasījumus par tīkla pieslēgumu. Tīkla pārslogotība var palēnināt pāreju uz tīru enerģiju un ierobežot saimniecisko darbību, kas to padara būtisku makroekonomikas nelīdzsvarotībai Nīderlandē. Tāpēc pārvades un sadales tīkla jaudas un elastības palielināšana ir būtiska, lai nodrošinātu elektroapgādes drošību, paātrinātu gan sauszemes, gan atkrastes atjaunīgās enerģijas infrastruktūras izvēršanu, apmierinātu elektroenerģijas pieprasījumu un uzlabotu konkurētspēju. 2023. gada decembrī pieņemtajā nacionālajā energosistēmas plānā ir izteikts aicinājums investēt papildu tīkla un uzkrāšanas jaudā, un šīs investīcijas ir jāveic tagad. Lai veicinātu nepieciešamās investīcijas elektroenerģijas infrastruktūras paplašināšanā, izšķiroša nozīme ir ātrākām atļauju piešķiršanas procedūrām elektroenerģijas pārvades un sadales tīkliem. Tas arī paātrinātu sauszemes un atkrastes atjaunīgās enerģijas projektu īstenošanu. Visbeidzot, pamatnosacījumu ietvaros ir iespējams risināt sastrēgumu problēmu, izmantojot tehniskus pasākumus un noteikumus (piemēram, tarifu stimulus vai maksimālās slodzes stundu ierobežojumus).

(31) Intensīva lauksaimniecības prakse var izraisīt pārmērīgus slāpekļa nosēdumus, kas nopietni ietekmē augsnes veselību un ūdens un jūras ekosistēmas, kā rezultātā pasliktinās dabas kapitāls, vienlaikus būtiski ierobežojot atļauju piešķiršanu būvniecības darbībām, kas rada slāpekļa emisijas, un atjaunojamo energoresursu infrastruktūras izvēršanu. Tādējādi minētā prakse ir būtiska makroekonomikas nelīdzsvarotībai Nīderlandē. Ir vajadzīgs pastāvīgs atbalsts, lai virzītu pāreju uz ilgtspējīgu lauksaimniecību, tostarp bioloģisko lauksaimniecību, vienlaikus nodrošinot konkurētspēju un sociālo taisnīgumu. Saskaņā ar Nīderlandes kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu tai būtu izdevīgi samazināt lauksaimniecības dzīvnieku skaitu, paātrināt pāreju uz aprites un bioloģisko lauksaimniecību, stimulēt hidroloģiskā režīma atjaunošanu un ar oglekli bagātas augsnes izņemt no ražošanas, kā arī samazināt ķīmisko pesticīdu un neorganisko mēslošanas līdzekļu izmantošanu. Turklāt lauksaimnieku stāvokli vērtību ķēdē varētu uzlabot, piemēram, turpinot attīstīt Savienības kvalitātes zīmes, labāk atzīstot ražotāju organizācijas, turpinot digitalizāciju un inovāciju lauksaimniecībā un palielinot bioloģisko produktu pieejamību patērētājiem. Joprojām ir iespējams vēl vairāk palielināt investīcijas piesārņojuma novēršanā un kontrolē, kā arī ilgtspējīgā ūdens resursu apsaimniekošanā.

(32) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2024. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2024. gada Ieteikumu par eurozonu. 1., 2., 3. un

4. ieteikuma īstenošana Nīderlandei palīdzēs īstenot 2024. gada Ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro, trešo, ceturto un piekto ieteikumu,

(33) Ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un tās secinājumus par nelīdzsvarotības pastāvēšanu, ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā politika palīdzēs novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielo privātā sektora parādu mājokļu pārāk augstā novērtējuma tirgū kontekstā. 1. ieteikums palīdz gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot ieteikumu par eurozonu saskaņā ar 31. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2024. un 2025. gadā rīkoties šādi.

1. Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Ievērojot reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības, ierobežot neto izdevumu pieaugumu 2025. gadā līdz līmenim, kas vidējā termiņā *inter alia* nodrošina vispārējās valdības budžeta deficīta saglabāšanu zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kura ir 3 % no IKP, un vispārējās valdības parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī. Saskaņot dažādu veidu ienākumu no bagātības aplikšanu ar nodokļiem, lai cita starpā samazinātu mājsaimniecību stimulus aizņemties. Novērst šķēršļus jaunu mājokļu būvniecībai un nodrošināt mājokļu pieņemamību cenas ziņā un pieejamību privātā īres tirgū. Vērsties pret gaidāmo ar vecumu saistīto izdevumu pieaugumu, tostarp padarot rentablāku ilgtermiņa aprūpes sistēmu.

2. Ievērojami paātrināt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar minēto programmu vidusposma pārskatīšanu turpināt koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm un sekmēt testēšanas un izmēģinājuma risinājumus, lai palīdzētu samazināt elektrotīkla pārslodzi, vienlaikus ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.

3. Īstenot pasākumus, kuru mērķis ir samazināt stimulus izmantot elastīgus vai pagaidu līgumus. Risināt strukturālu un nozarei specifisku darbaspēka un prasmju trūkumu, tostarp izmantojot nepietiekami izmantotu darbaspēka potenciālu un veicinot mobilitāti uz augstas produktivitātes nozarēm un nozarēm, kas saistītas ar sabiedrības problēmām. Uzlabot pamatprasmes, tostarp novēršot skolotāju trūkumu un nodrošinot pielāgotu atbalstu nelabvēlīgā situācijā esošām skolām.

4. Uzlabot pamatnosacījumus, lai veicinātu investīcijas elektroenerģijas pārvades un sadales tīklos, jo īpaši, lai paātrinātu atjaunīgo energoresursu izmantošanu un uzlabotu konkurētspēju. Turpināt centienus ilgtspējīgas lauksaimniecības jomā.

Luksemburgā, 2024. gada 21. oktobrī

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

NAGY I.